

Kovači: bandero črno in belo; v sredi črna tablica, na tablici konjska podkev; patron: Sv. Eligi.

Klobučarji: bandero plavo in črno, v sredi plava tablica, na tablici črn klobuk; patron: Sv. Jakob.

Glavnikarji: bandero rudeče in rumeno, na sredi rudeča tablica, na tablici zlat lep okinčan glavnik; patrona: Sv. Marija Magdalena.

Kotlarji: bandero plavo-rumeno in rudeče, v sredi plava tablica; na tablici rudeč kotel, kterege dva leva varujeta; patron: Sv. Evlogi.

Krznarji: bandero rudeče s hermelinovo dlako natrešeno, v sredi rudeča tablica, na tablici jermen hermelinove kože; patron: Sv. Janez Krstnik.

Čevljarji: bandero rudeče, v sredi bela tablica, na tablici črna moška škornja; patron: Sv. Krišpin.

Krojači (žnidarji): bandero črno in belo, v sredi bela tablica, na tablici srebrne velike škarje odprte; patron: Sv. Janez Ev.

Tesarji: bandero belo in rudeče, v sredi bela tablica; na tablici dleto, sekira in žaga; patron: Sv. Jožef.

Lectarji: bandero rudeče in belo, v sredi plava tablica, na tablici sta dva velika lectarska štruklja; patrona: Marija Devica.

Zidarji: bandero belo rudeče, v sredi bela tablica, na tablici zidarska lopatica (kela); patron: Sv. Janez Ev.

Višnjagorski.

Napredek začetnih ljudskih šol na Tržaškem.

„Šolskemu Tovaršu“ se iz Jelšan naznanja sledeča vesela novica:

„Dragi „Tovarš!“ Marsiktero veselo novico si nam že prinesel; vendar nas še ni nobena tako srčno razveselila, kakor ta le, ki smo jo prejeli 15. sušca t. l. od prečast. tržaškega konzistorija po ukazu našega sl. c. k. deželnega poglavarstva od 22. oktobra 1861, št. 17448/3675, ktere smo že davno željno pričakovali. Ponosno moram reči, da nam gorkejša solnce sije, kakor Vam Krajncem, ker nismo še čuli, da bi bili Vi to dosegli, kar smo mi „tržaški Primorci.“ Blagovoli nam toraj, dragi „Tovarš“, da ti neizrekljivo veselje razodenemo! Veselja so se nam srca tajale in vroče solze utrinjale, ko smo v neprecenljivem ukazu čitali tako-le: a) **Vom Beginne des Schuljahres 1861 auf 1862 ist an allen Trivial-Schulen der Unterricht bloss in der Muttersprache der Lernenden zu ertheilen.** b) Fortgangskataloge, Fleissnoten, Schulzeugnisse u. s. w. sind überall in der Unterrichtssprache auszufertigen. c) In allen Volksschulen wird der Unterricht im Gesange nach Möglichkeit zu ertheilen sein itd. (to je po naše: 1. Z začetkom letošnjega šolskega leta se imajo v vseh začetnih ljudskih šolah vsi nauki v maternem jeziku razlagati; 2) šolski katalogi, šolske spričala se imajo v maternem jeziku pisati, 3) šolarji kolikor je mogoče, naj se peti vadijo itd.) Pri nas se je novi ukaz hipoma spolnovati začel.“ — Tako se piše „Šolk. Tovaršu.“ Pri nas pa še zmiraj pričakujemo takega določnega ukaza — pa ga le ni!

Še nekaj o prestavljanji državnih postav.

Ker je enkrat prišlo v navado, za dokaz, da slovenski narod našega pismenega jezika ne razume in da zanj dosti ne mara, o vsaki priliki pripovedovati in ponavljati, kako namreč slovenski župani slovensko prestavo državnih postav zametujejo in za postave v nemški besedi moledvajo, moramo vendar še enkrat poprijeti besedo o tem, čeravno jo je tudi gospod Černe v svojem tehtnem govoru razložil vsacemu, komur je mar za resnico.

Najpred bodi povedano, da v celi kranjski in

ilirsko-primorski deželi se kaj tacega ni nikoli prigodilo, da je ni ondi ne ene občine ali soseske slovenske, ki bi bila za nemške postave prosila ali ktera bi nemške postave iz Dunaja dobivala, marveč da vse prejemajo slovensko prestavo iz Ljubljane in iz Trsta. Ravno to velja tudi od čisto slovenskih, neponemčenih krajev Štajarskega. Samo iz več štajarskih, unstran Marburga in proti nemški meji ležečih občin so lani in letos prišle na dan in tudi izpolnjene bile takošne želje, zlasti od tega časa sèm, ko se je ondi bila zamesla tista nenárodna, naši prošnji protipostavljena peticija. Ondotne občine tedaj prejemajo zdaj nemške postave. In ravno to se je tudi zgodilo že v letu 1860 po slovenskem Korošanu, kjer so bile po naročilu celovške deželne vlade vse slovenske občine vsaka od svoje okrajne gosposke poprašane, ali hočejo za naprej dobivati nemške ali pa slovenske postave, ker po novi uredbi ni bilo več dopuščeno dajati jim dvojnega teksta, in pri ti priliki se je sam en župan (iz slov. Bleiberga) oglasil trdno za slovenske postave, ki jih tudi sedaj dobiva (natisnjene v Ljubljani), dva druga župana sta hotla imeti nemške in slovenske, pa sta dobila samo nemške, in vsi ostali so se potegnili v odgovorih skoraj enakoglasnih za nemške postave in jih tudi sedaj prejemajo in tako koroška dežela na to stran oficialno ni priznana za nemško-slovensko deželo.

To je cela in edina resnica v ti reči. Večina Slovincov je tedaj za slovenske postave in jih tudi dobiva, le nekteri, — le izjemek jih neče.

Vsak pameten človek naj tedaj sodi, ali gré po večini sklepe delati, ali po izjemi?!

Pomislimo pa še, kakega pravila se mora slovenski prestavljavec postav držati, kaj mu je imeti za cilj in konec? Mar hoče v ti prestavi rabiti tisti ričet, ki se na mejah slovenske okolije sliši povsod drugačen, drugači na laški, drugači na nemški meji? Gotovo ne; marveč držati se mu je lepe, gladke slovenščine, kakor jo rabijo „Novice“ in drugi časniki slovenski, „Drobtinice“ in druge knjige; kakor se razlega s prižnic že večidel po Slovenskem Bogu na čast in priprostemu človeku na veselje, in v ti slovenščini razvijati sodni in sploh opravični jezik, da bo enkrat mogoče v vsem očitnem življenju dati mu polno veljavo. Kadar se to zgodi, bode že iz gorke sredine slovenstva pritekalo toliko toplote do sedaj ozebljih in malo da ne mrtvih končin, da bodo za slovenstvo zopet oživele. Postave se morajo toraj predstavljati v sedanjem pismenem jeziku, in vsak prijatelj resnice, komur v slovenskih rečeh sodba gré, priznal bo tudi in potrdil gotovo, da sedanje slovenske postave so pisane v tisti slovenščini, v kateri toliko razširjene „Novice“ našemu ljudstvu rodoljubje in koristne nauke oznanujejo, da se morajo tedaj, kolikor to dopušča sam zapopadek kake postave, razumeti ravno tako, kakor se razumejo „Novice“, in da če se kje slovenske prestave zametujejo, tega mora krivo biti vse kaj družega, kakor pa — jezik in njegova revnost.

Da pa bravec kakoršni koli spisec razume, ni dosti, da jezik razume, razumeti mora tudi stvar, ktera se mu pripoveduje. Če ne veš, kaj je to in uno, kako boš razumel, naj se ti dopoveduje slovensko ali nemško, laško ali francozsko in kakor si bo di. Če ne veš, kaj je menica ali po nemško Wechsel, — kaj je zemlja pridobljena ali po nemško Ueberlandsgrund itd., — kako hočeš postaviti razumeti, naj ti jo pišejo angeljci sami. — Tega pa naši burovži ne razumejo in vpijejo le: Jezik je kriv!

Res je tudi, da med prestavo in prestavo je razloček, in da se more predstavljati bolj ali manj razumljivo bolj ali manj po domače — al predstavljavci postav se kolikor je mogoče držijo pravila, da predstavljajo po domače, vendar ne morejo čisto prezreti izvirnega spisa. Mž.